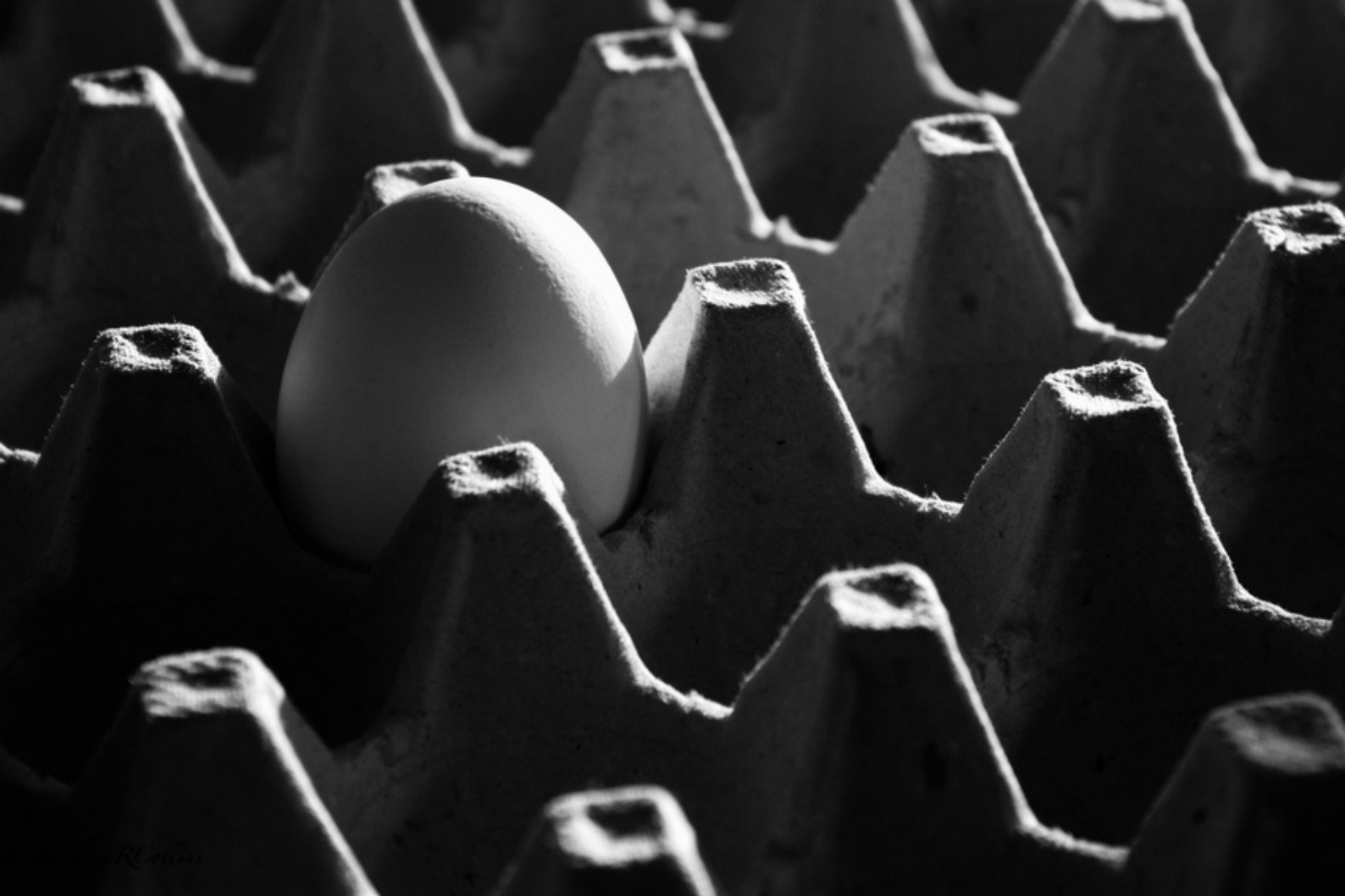

CRNA POKRAJINA

MARKO POGAČAR

SADRŽAJ

Markov trg	1
Povijest	2
Kroz prozor kuhinje	4
Mesni Romeo	5
Čovjek večera u papučama svog oca	6
Obračun (bog i blagajnica)	7
Trijem, praznina prozora	8
O slabom vremenu	9
H. C. Andersen Boulevard 50, klasično	10
Srpanj, nedovršeno	12
Krastice	13
Izjava koju sam, 4. travnja 2010. godine u 4:45 ujutro, u pijanom stanju predao službenici nacionalne agencije za knjigu. Bez zapisnika	14
Komplet za zaštitu građana	15
Svjetlo, nešto što dolazi	16
General hrvatske vojske kontemplira nakon čitanja Mihalićevog <i>Približavanja oluje</i>	17
Bačva, običaj noći	19
Nedjelja, rano popodne	20
Paljenje snijega u Lukovdolu	21

Pismo	22
Portret noći u doba njezine tehničke reproduktivnosti	23
Kaptolska kronika	24
Događaj	25
U bijelim zidovima	26
Grejpfrut, listići noći	27
Što pjevaju ptice?	28
Ruke	29
Praznik	30
Onda umuknu ptice	31
Čisti Tadić	32
Subota, rasap	33
Grickanje	34
Potjera	36
Svi ti sati na nogama	37
Tesla	38
Tikva	39
Trbuh	40
Pejzaž	41
Portret s odgodom	42
Mrtva priroda s nepoznatim	43

Sastavljač svinjca	44
Vrijeme odvajanja	45
Pejzaž	46
Sloboda brojeva	47
Pjesma katrana	48
Kako dolazi smrt	50
Guljenje	51
Epika, tamo gore	52
Tako je stigla tjeskoba	53
Čekanje pjesme	54
Lijepe prepreke	55
Povratak	56
O autoru	57
Impresum	58

MARKOV TRG

Nešto se dešava, no ne znam što.
neki se grudni koš širi i napinje,
sužavaju se stjenke žila, ti žljebovi, žlijezde
luče golemu žuč nad Zagrebom.
takvo je nebo tih dana: košmar
bez trunke svetosti. blok na kojem je štošta
nacrtano i nije nacrtano, šum
milijuna nogu koje se pokreću.
košmar, ponavljaju glasovi, košmar
ponavljaš ti. oštre linije kojima
kiša silazi u svoje utore; nokti, sigurno nokti.
oko zapešća vezano lišće, jer je jesen i takvo
što bezbolno prolazi. vode kipe
u loncima. psi crno procvjetaju. tko mi prilazi
prilazi tupom zlu: košmar, ponavljam,
košmar, ponavljaju oni. cijelo se nebo
sabilo u ključnu kost, i nitko od puste buke
nikoga ne čuje. a sve je novo, i sve je mučno
i sve u Zagrebu. oči, tanjuri, stvari
preko kojih se gledamo. sve sveto, sve oštro
sve psi, sve naši gusti glasovi. govor
grada koji bi grizao, borovi, jato, nešto
u zraku, pod zemljom, u zidovima; nešto
nad nama i negdje drugdje. nešto se dešava,
ne znam što.

POVIJEST

Šumski požar to je kad gori šuma.
toplina na krošnje spušta se s južnog neba:
u lišće umotane pošiljke svjetla
stabla gutaju kao kokoši glupu zob.
sa stablima je u tom trenutku svršeno
samo se to još ne zna. kao što krmača guta šaku.
plamen već šuška u džepu košulje, u njenim
naborima, i dan je svakako svjetliji.
na horizontu, njegovoj kičmi, njegovim dlakama
dva su sunca; šire njuška prisutnim mrakom.
ništa ono ne zadržava za sebe, nikud ne odlazi.
bez pomirenja; utihne tek kad dim upuže
u slijepu zob i tu ostane. sve će se opametiti;
sve će oko mene uskoro postati sunce,
misli sunce dok spaja grane s okolnim zrakom.
niz deblo k zemlji bježe vjeverice i zmije.
toplina, ne znajući si ime, silazi njime u meku
stvarnost i ono u sebi pulsira, tijesni se s pticama
u isto ludilo. zatim iz debbla prodre životinja.
proždre koru i kreste konačno probiju površinu.
sada deblo u svojoj dubokoj šutnji kukuriječe.
upućuje u još jedan dan suviše sklon svom prolasku.
potom toplina pohrli niže. sklopča se, nečujna,
negdje u korijenju, svečanost stjerana u svoj početak,
u mudru mladost. požar sam sebe snažno poželi.
prostre se visokim raslinjem kao zora još tamnim
neбом, pozdrav jednom punom i praznom sobom.
poliže lišće, poliže koru, poliže korijen, sve
taj pomalo poliže. i bude bliže jednom i drugom.
niskom i visokom bude blizu, kratko započne
a onda nastavi s pustim poslom. sada se sve već trese:
između zraka i zemlje više ne stoji ništa.

neke su životinje otišle, a neke druge ostale ondje
gdje jesu. nad njima čitava šuma u nešto prelazi,
neopipljivo, voda u termama koja čisti i razbija, neka
stišana nečist koja bježi ali ne nestaje, zbija si redove.
i sve je negdje i sve je nigdje, i sve je osvijetljeno.
šumski požar to je kad gori šuma. požar to je
kad gori.

KROZ PROZOR KUHINJE

Pjesma je gusta stvar. zavjesa s uzorkom navučena
jednim potezom razmaknuta,
crna veljača ruka koja me zove prozoru, crno proljeće okno;
pod njim je procvao ležao čovjek

a mi smo korijenje pustili obrnuto: isprevtali smo
nebo nalik na krtice. snijega još nije bilo,
ping-pong loptice letjele su preko granice prostora,
gdje se zrak rijedi i riječi postaju teške, zajedno s disanjem.
ništa se posebno nije desilo. djeca u dvorištu puhala su
u zviždaljke. žene su trijebile grašak, jedna od njih
više žena no druge, najviše žena, okolo vjetar, pod njenim nogama
miševi. s druge strane je mirovalo more, ali o tome šutim

gusta stvar, gusta – kao kost, kao kad zime samelju zube.
zrak je leden kroz mene prolazio, zagrijavao se u grlu i žilama
i kao dah maglio staklo. okno je primilo kapljice
koje sam nudio. uzelo je sve moje pismo. što sam prstima
kao pljuvačkom u snijeg usjekao u prizor pamtim, o tom ne govorim

pred mojim očima ovdje nepoznati u cvatu, za mojim leđima žena
vjetar latice lijepi o lice

MESNI ROMEO

Stajao sam na prozoru golih prsa, vikao
volim ćufte, najviše volim ćufte, dolje je far kao
flak prste kada se goni sabljarka rezao noć
dijelio mrak na dvoje. jedan je pas, gubav i brz,
zaspao u lokvi vlastite sjene, mlaki koja se pomiče
kako se u snu pomiče pas; kako ga pohode u snu
misli o vrućoj srnećoj utrobi.

taj topli trak svjetlost, neopipljivi tepih, teče između čestica
nalik na klin. provlači se, trlja leđima o bijele zidove,
bljesne o zube, da bi završio u jednostavnoj logici čempresa.
mašina koja u mjestu turira
u nebo podiže stručke bezglasnog dima. kada na njega svjetlost
u svom krivudanju iznenada nabasa,
u oblacima konzervirani kukci i noćni leptiri, goruće točke,
zatečeni lebde u mjestu. povežu li se točke masnom olovkom
u zraku titra precizni portret mećave, obris i flota šume.

tako: već su postrojeni heroji koji će šumu sasjeci. oštrice
sjekira sjaje nalik na oči, kad ih obliže far. tišina reži, bježe
mirisi povučeni u kuće. čuju se samo mjehovi cvrčaka i ja
koji s prozora urlam *volim ćufte, kako suludo volim ćufte*,
i zatim je netko, možda i pripit, prošao, pitao: *a kakve to ćufte voliš?*,
i ja sam rekao *u sosu, u paradajz sosu, u onoj trorogoj konzervi,*
zna se kako se jedu ćufte! i noć je zapekla crna kao kut tavana, hladna
kao sjeverno srce.

ČOVJEK VEČERA U PAPUČAMA SVOG OCA

Što su bile granice sada si ti.
bio je svibanj dubok i ravan
cesta raskopana zbog radova, snijeg
suh i odjednom.
da kažem otvoreno:
nikome nisam dugovao ništa.
stajao sam u dovratku, voda
smrzla od straha močila mi je leđa.
a kad sam sklopio oči vidio sam
kokice jure ka svojoj soli i znao
ponekad noću pocrne, kao brabonjci.
ušao sam da se suočim s mučnom slikom:
ne ljubav, glupost, glupost je srce svijeta –
i sad u tim papučama unutra jedem i plačem,
samo jedem i plačem u kući.

OBRAČUN (BOG I BLAGAJNICA)

Svijet je knjigovođa s češljem
u džepu košulje, zlatni prsten, karika

koja nedostaje, karika
usječena u meso prsta, u svinjsku os-

knjigovođa, taj svijet, sa svim svojim ušima,
šamponom od koprive bespomoćnim, o posve
suvišnim.

ljubav tamna blagajnica.
i zatim izlet, godišnji zimi na Tisi, klizanje

ledenim jezerom, u ludim osmicama,
kao znakom za beskonačno, u snu,

u snu o svinjama skonča konačnim padom.
blagajnica jede kiflice, sir i buhtle, sama:

blagajnica pod nebom. među zubima joj zaostaju
mrvice. u ušima odzvanja zveket klizaljki.

a u kutijici šibica, gadan i prazan, trezor za mrtve,
bog: bog je bankomat.

TRIJEM, PRAZNINA PROZORA

Postoji povijest. ondje sam strgnuo list
rebrast i zelen između zima, u njega zario zube
i zatim gutao od gorčine. vani je cvjetao vrisak.
bazga gnječila nosnice. netko je trpao
namještaj na kamion, pretijesno disao, asfalt
se ljubio s njegovim golim trbuhom.

ondje, kroz kišu kaiševa moglo se vidjeti
vodu kako se prelijeva preko sapi.
kako vuku, kako podižu, kao volovi.
ondje sam stajao – pod znakom zabrane kretanja,
na trgu koji bježi od noći, sklapa se
s mrakom u sebe kao ljiljan, pod tendom diskonta
gdje čuče fantomi-taksisti. lišće je bilo smeđe pa zeleno
pa opet smeđe i snjegovi su se spremno slili u rijeke.

postoji povijest. prostor pod noktima. list sam istrgnuo
iz knjige bijel kao svečana košulja
i do kasnog popodneva s njega prepisivao slova.
sumrak se skupio u rečenicu: sloboda nije 447 iz Rija
ni tupa ptica, za slobodu se potrebno boriti –
dok sam čitao gnječio sam listiće čaja u grudicu
ususret mi je kroz šumu znakova dolazio kamion
nestvaran, mastan od noći; vode su se još jednom podigle
i snijeg je prljav lio kroz prste.

ondje sam kroz kosti ramena vidio lisice kako reže
na jednu nedovršenu kuću, trijem kojeg nema, prazninu prozora,
tamo te čekam.

O SLABOM VREMENU

Nije to nikakvo proljeće.
samo se cvijeće izvija tupo iz svojih čašica
i pčele pjevaju linoleum i tepih vjetra. zrak,
dubok i težak, uvlači se pod trave i podiže
trbuhe miševa: ne prođe dan a oni
razgrnu tijelo kao zavjesu i raznesu
kosti i iznutrice. nije to nikakvo proljeće.
samo vode u rijekama rastu i smočnice
čekaju da ih ispuni pusta novost. gdje gdje bogovi
guču iz grobova, kao golubovi. i njihov narod
drugom narodu kopa oči, no noću, to se dešava
noću. po danu pupa i u grad se vraćaju ptice: žice
teške od pjesme i zemlja plodna od govana zatežu grlo.
živice pužu u nebo. konobari iznose stolove
i muhe upadaju u čaše. zeleno brzo uči svoj jezik –
pouzdan rječnik čempresa, slova bukvi i breza;
čak i zemlja pod noktima spremna je cvasti. ipak nije
to proljeće. nije to ništa. nema proljeća bez tebe, dosta je
dosta je bilo laži.

H. C. ANDERSEN BOULEVARD 50, KLASIČNO

Cijelog dana mislio sam o kruški.

probudio sam se osjećajući je kako se, zrela,
širi i skuplja do svoje srži i koštica
kao golemo srce svijeta.

u podne, kada je sunce zaista na svom mjestu,
zamišljao sam umjesto žutog smeđe i zeleno kako liju
ljubav na moje tjeme, u onu rupu koju je
ondje bušio bog.

u isto vrijeme mislio sam o kruški u tvojim ustima
i ne znam što me veselilo više:
trak sline što se, blistav, slijevao niz tvoj jezik
ili što je sve to bilo zbog kruške.
također napala me je tuga, čežnja za nečim tvojim,
ali ju je misao o kruški brzo odagnala
čuvajući mi dostojanstvo.

popodnevim sam ponekad sklon novim stvarima,
pa sam probao meditacijom skloniti krušku iz misli.
međutim um nisam uspio očistiti:
u blizini je zasjedao Hrvatski sabor,
pa su mi samo gluposti padale napamet,
opasne gluposti s kojima nisam znao što početi.

predvečer bio sam već umoran od razmišljanja
ali sam opet, sklopivši oči, vidio krušku kako se, svjež,
njiše u rupi prozora.
zgrozio sam se i ustao, jer su lebdeće stvari strašne,
zatvorio prozor i spustio zavjese, legao
no kruške ni tad nije nestalo.

poslije svega, već u dubokoj noći, s rukom na čelu

pričinja mi se sve slike svijeta stanu u jednu:
kruška, ogromna slasna kruška kako se sveti i planine,
kvrkave žute planine: moji zubi njen obzor.

SRPANJ, NEDOVRŠENO

Ovo ovdje je grad
pladanj kojemu noć suviše sporo prilazi
plameni pladanj, ali noć ipak pada

ovo je veliki grad
svejedno rijetko tko priređuje zabave

srpanj

taj pritisak, panj pod glavu godine
tragika našeg doba.

ovo je grad, ovo je grad čujete li
trafike jedna po jedna podižu kapke
kiša odmah u paru prelazi, naš narod na nebu
narod u tijelu dimnjaka

ja ipak volim kad dani brišu u jučer brže
brže kao što bijesni ježevi bježe
u košmar masnog staničnog grmlja

da, sve je više sunca na tjemenu
i sve se teže suočavam s činjenicama
narod je na nebu okovan zvijezdama
kao Gould gore u Kanadi, čitavom šumom zvijezda

ovdje dolje je srpanj i koža žari
svugdje je okolo Hrvatska, jedan blesavi bumerang
požari, ležaljke, tesanje pjesme

kad se odjeća prebrzo suši
i smrt stane u tri točke
na kraju nedovršene rečenice.

KRASTICE

Popodne trune na svojim klimavim nogama,
kopni, tele koje neće dospjeti k mesaru,
pašnjak okupan mukom, sve se
u nekoj večernjoj svijesti sabire, mutnoj
i sebi pripuštenoj: posteljice na niskim granama,
krv na oštrici trave, rogovi tek
u tragovima, poput svakodnevnog otrova;
zubi rasuti opasnim susjedstvom usta.

iskušavam logiku sitnih pomaka,
promatram: svjetlost je mjera svih stvari.
tikve izrezbarene na pravi način,
konzerve otvorene beskonačnosti susreta,
obložene hrđom koja okiva kvake, nudi
pogled na mehanizam zemlje, njezine krastice,
poslagane po prozorskoj dasci.

teško je reći što započinje. svjetlost koja iznutra
puzi zidovima liježe tihe travanjske sjene
tikve cvjetaju, hrđa se runi: može li zima svojim
zubima zatrti prašnike, i pašnjak kopni pod kopitima;
tele ustaje, otresa sa sebe slinu, njegova njuška
upija mokri zrak; s truleži je, čini se, ipak svršeno.

sada zaista, iz nekog prašnjavog spisa,
na nebo silazi noć: ono je oblači kao najdraže cipele.
prvo lijevu pa desnu, zatim vezice, i noć je
napokon stabilna. konačno ona je u svojoj kući, na nebu,
u grlu teleta: tama šumi u mojim ušima,
u šumu krošanja koje se nad nas suviše prisno naginju –
pritišće težina noći; pečat koji potpisuje spis.

IZJAVA KOJU SAM, 4. TRAVNJA 2010. GODINE U 4:45 UJUTRO, U PIJANOM STANJU PREDAO SLUŽBENICI NACIONALNE AGENCIJE ZA KNJIGU. BEZ ZAPISNIKA

Zmije šute u zidovima. zidova u zmijama

nema: samo kost, meso,

i otrov u kosti i mesu, otrov

što oko po oko unosi svijet u tišinu.

gdje je bilo tog tupog kapanja nema

punih barova, stuba, birokrata,

kokoši koje šapuću *dođi i uzmi me, uzmi me zubima, dođi,*

uzmi me u tišini.

svijet je češljugar. najtanja crna čaša.

tučak koji mi, poput novčića užarenog na haubi ogromnog

crnog kombajna prži oči i onaj bijeli,

kao leđa djevojke koju sam s leđa gledao kako prstima

kopa po srcu i sve zaboravlja bijeli prostor,

s ove i s one strane jezika. zmije šute u zidovima.

židovi čekaju proroka. iz zvučnika dopire pjesma, kokoši

mrtve šapuću *dođi i uzmi me, uzmi me zubima, dođi, uzmi me u tišini.*

svijet je češljugar, crna čaša; samo na tebe čeka.

KOMPLET ZA ZAŠTITU GRAĐANA

Mačak povrće, povrće sunce koje ne pozdravlja nikog,
pozdrav povrće kada je upućen na mom jeziku, povrće

svoja slika i sve druge slike koje me se sad ne tiču, povrće
mučka sposobnost govora, sposobnost da se govori

a opet ne kaže ništa, da se od boga učini njuška od njuške
učini bog, da se izreče bilo što, na primjer ustavno-pravni

poredak, ljubav, zvijezda zgrušana rana noći-
povrće čvornati Isus na vočki, zastava mjesnog odbora,

povrće juha od njegovih kostiju, magla baroka, pisanje,
pisanje, meki kalendar, sposobnost da se uvijek iznova

malo umre, meso bačeno psima, šasija koja zijeva, povrće,
mogu li disati u tvom smjeru, povrće, hoće li to obrnuti

bore vremena, povrće hoću li pasti, i što ti od toga imaš
osim još jedne nijeme žlice zemlje, crne žlice koja te pokreće;

povrće rascvala grana u koju bademi gledaju, jato potpuno golih
ptica pod nama, jato prepunih jastuka nad našim glavama,

povrće tajna policija, užegli zglobovi, zubi životinje koji škljocaju
prema mom crnom psu, povrće proljeće koje ne čujem, sve što se

sprema ali ne dolazi, povrće moja majka, njezino Marko mokro i
meko, crna usta mog crnog psa, zgužvano lice žarulje, žlice, jedan čitavi

tamni Pogačar; povrće činija, bačva, kušnja, pile koje mi guguce, povratak:
povrće sve što raste u vrtu.

SVJETLO, NEŠTO ŠTO DOLAZI

Kao polovica breskve
u svojoj južnoj slatkoći.
kao maline, kao grašak.
govedo koje muče
iz bijelog saveza kostiju.
pečeni grah, bubrezi zemlje,
meso za kućne životinje.
nešto iz čega postane mlijeko
kada su putovi predugi
a zima pravedna i žestoka.
kao riba, ragu, nekako tako.
živimo tiho u tami konzerve
a zatim netko podigne poklopac
i pusti unutra zvuk i svjetlo;
eto, sumnjivo bijelo svjetlo.

GENERAL HRVATSKE VOJSKE KONTEMPLIRA NAKON ČITANJA MIHALIĆEVOG *PRIBLIŽAVANJA OLUJE*

Vidiš, i pjesme pjevaju o onom *prije*.
sve sami nagovještaji. slutnje.
vidiš da se i u pjesmi okreću leđa,
oblacima se ne gleda u oči.
tko bi uopće mogao spriječiti vjetar,
zaustaviti tu bezimenost?
nema on ništa; samo puše i puše.

usto svi su bili upozoreni.
gromovi su u poljima opasni,
i ovdje se oduvijek brzo smrkava.
ni naš mrak nema ime, samo to svoje *mrak*,
crno pod noktima kratko i jasno
kao naredba.

nismo mi nikad ni bili tamo, nismo životinje.
povukli smo se s prvim dimom.
sve smo napustili:
sigurno da smo i nešto od sebe
ostavili u tim prazninama.
sada se umjesto ruku
ondje k nebu podižu dimnjaci
vitki dimnjaci, rukavi vjetra.

nema to nikakve veze sa nama.
mi smo ipak strojari svijeta, govorili smo i radili,
a tko govori taj i griješi.
u dimnjacima i nišama sada se gnijezde ptice,
priroda slijepljena slobodom mrtvih:
savršeno je mirno.

čitajte. poezija je čista povijest.

pročitajte još jednom glasno kraj pjesme:
ništa se zapravo nije desilo.

nisam se osvrtao.

BAČVA, OBIČAJ NOĆI

Bio sam mrtav i modar
mek kao kantica kad sam se rodio
kantica masti i kostiju, zavežljaj vjetra
izbijen iz crne postelje majke

jezik je bio zaljev miljama udaljen
glas grm kupine stisnut
između sunca i nezgodnog posla prolaska

bio sam takva kantica, božanska krasta
ožiljak na koži ožujka, mokrog i kasnog
koji je vatrogasna brigada sna

zatim sam bio berba, početak ciklusa
koji se doima krajem ali to nije
kao što serije počinju poznatim kadrovima
i crv se u voćku uvlači da bi cvao

preko jezika nema mosta i nije ga moguće pregaziti
ondje se pliva i guta i pljuje tamna tečnost niz zube
tečnost tišini posvećena

majka govori ispravno ja uglavnom odbacujem
sad kad sam živ želim čudne i brze stvari
kosti lišća zelenu lubanju jabuke
srce koje će u manje dosadnom ritmu kucati, a ipak hoće

još sam ta kantica i bit ću opet mrtav i modar
kad me uz tebe jednom pribije zgrčeni čavao
ljubav slikana kao hambar i seoska stanica
ljeti kad vrući vlakovi paraju šiju i opet paraju
tu bačvu noć

NEDJELJA, RANO POPODNE

Strpam noć u zli e-mail
i pošaljem cijelom narodu.
ipak za pjesmu je potrebno više;
suviše lako je tako otići.
potrebno je, na primjer,
reći: nedjelja je i rano popodne
negdje dječaci viču
jer je njihov klub dobio,
ljetu je obilo koljena, podiglo kose,
što se posebno vidi na djevojkama.
reći otići, zgusnuti se u sebe
grudica skorupa ukucana u nebo,
dok su riječi pod stolom skvrčene
kao stopala, mirisi mokri i gusti,
dušini miševi. više. ipak je potrebno
više. i ja uđem u pjesmu naglo
kao kurac u malog Isusa:
vruća je nedjelja, rano popodne
i ljudi ljudi od svjetla čekaju
jutro da otvore poštu.

PALJENJE SNIJEGA U LUKOVDOLU

Na hrpe, kažem, na hrpe. svu bjelinu na hrpe.
u šumu pjesme pod strogim nadzorom stigoše
nošene kasnim svjetlom. brigada letača čvoraka
koja će u nebu nestati.

jastuk, komesar izgnanog konvoja sna, na hrpu pada.
padaju dugi vratovi gusaka. meso truleži zahvaćeno,
sivozeleni srpovi noktiju.

da se napokon otkrije tlo, da se rasprostru zakoni zemlje.
da padaju igle i tijela jela glasnije, da ih,
s nevjerojatnim naporom, podignu i u rupe utisnu mravi.

sve to, sve to na bijelim hrpama. zubi i glagoli; grla,
kojima vrijeme prolazi. a zatim pad iz jezika pjesme
u jezik činjenice: od svih riječi samo jedna je istina, snijeg

S nije G.

PISMO

Bili su krv i pismo. za mnom čopor
brzih i bijesnih, netko je vikao držtega
trčao sam i gutao krišku po krišku dana
krišku po krišku kiše.

pala je noć crna čarapa
na oči pljačkaša trafike; grad, prevelik kaput
nosio me u džepovima.

trčao sam, noć je rasla poznato kopnjelo
gužvalo se u brlozima u rupama, strah
se uvukao pod pazuhe. psi su uzeli obris oca.
platane plameni oblik majke.

takav je bio primjer: sjever, siječanj u šaci
grad je gorio kao sjednica sabora, radost
netko je vikao držtega, nisam mogao čuti
trčao sam nisam se osvrtao.

zatim tama. asfalt pod prstima, nebo sljubljeno
kao marama. držtega držtega sjeklo je zrak;
nisam se osvrtao ali sam čuo - noć crni pucanj
reče ljubav je pismo. ja ga imam. krv boja jagode.

PORTRET NOĆI U DOBA NJEZINE TEHNIČKE REPRODUKTIVNOSTI

Takav je portret noći: pejzaž umnožen
u mnogo kopija. možda nezgodno. mnogo.

poziv zakucan na svaki prozor.
u svaki tunel, na svaki dom, svaki glas

kojem je grlo rov, a uho izbor i grobnica.
u čekaonici svake provincijske stanice.

portret noći je noć; toliko tajno. crno korijenje
crno nebo podupire. debla uvis sprovode vodu.

i ona odlazi, u smjeru neba, gdje se noć sužava
u konjsku žilu i konzervu.

zatim polako. polako kapi s rubova
natrag u sliku. u njenom dnu, gdje trunu datumi,

ti. ti bijesna baterija. pristavljaš lonac s čajem-
ulažeš svu nježnost svijeta ne bi li tama odustala,

sobom se prosuo svijetli i topli miris, no
noć je jača. okreće stranicu, sklapa se; pritišće

hladni herbarij.

KAPTOLSKA KRONIKA

Sezona izmiče. vjetrovi jačaju, vlaga podiže
valove na plastičnom podu kuhinje.

vrijeme je posljednjih popisa, vršljanja prigradskim
šumama s psima, dugih vikenda, knjiga

zaboravljenih u ljetnim pletenim torbama,
pasusa nikad dokraja svarenih. nemam pse,

a neke knjige nikako ne razumijem. gundam i
raspravljam ih s pametnijim prijateljima.

jedan je šank u gradu Zagrebu, potkraj sezone dok
snijeg još čuči u svojoj vreći, i mi ga glačamo.

zatim taj glečer krene, mokr i vruć od naših laktova,
i sravni benzinsku stanicu s nebom.

vrijeme slomljenih zubiju, tijelo mekano kao drek.
znam da se ne kaže zubiju, a ipak ne znam što bih sa sobom.

obzor se sužava, popodneva postaju neizdrživa.
lišće, carpaccio sjećanja, prelazi u univerzalni arhiv zemlje.

gole grane češljaju zvijezde, tramvaji mučno migolje,
no to se ne čuje. crne noći za srca, jutrima južna pomrčina.

osjećam kako podrhtavaju šalteri, šleperi napušteni u travi;
šume praznici bivših država. negdje još ima krvi.

DOGAĐAJ

Dogodilo se dolje, u travi.
vlati su se čvrsto primile jedna za drugu
onako kako se, po dugom snu, slijepe,
do prvog češlja zaruče vlasi kose.
nešto je nečujno škljocnulo.
i uslijedilo je puno i dugo sljepilo,
mreškanje na kičmi zraka, kao uzrok
i kao posljedica. možda su radili nagoni.
noge su srljale jedna pred drugu,
nalik riječima. i tu im nemam što prigovoriti.
jesam li bio sam? bio sam sam, kažem sam sebi.
strah je povratni glagol, ali u njega nisam ušao.
u džepu jakne sam nosio termos-bocu,
no ništa se nije prosulo. ili drugačije:
čaj je ostao unutra a svugdje okolo paslo je ništa,
sirova nesvijest; ni šipak više nije imao očiju.
ušao sam u nešto drugo. trava je sada s lijeva i
s desna, i sve je otvoreno.
odasvud struji ugodan topli mrak
što ga je događaj donio.

U BIJELIM ZIDOVIMA

Dotle je došlo: koščicom kažiprsta
kuckam po zidu i šapćem pustite me.
sitnim zvukom poručujem svojoj nepoznatoj
ali prisutnoj braći ovdje sam, među vama.
ovo između nas se zove zid, no to su samo imena.
unutra oni urliču. od ranog jutra, kao da je u njih
ušlo nekakvo sivo proljeće; snijeg se topi i vode
iz cijevi centralnog grijanja odlaze. napuštaju me
uz toliki žamor da nije moguće spavati, pisati, piti,
toliko da se zapitam ne sili li ih nešto u odlasku,
neka ružna, skrivena nužnost. zato svinutim kažiprstom
kuckam po zidu i šapćem pustite me.
želim vidjeti je li sa vama sve u redu, želim vas čuti,
možda vam se, ako vas progone, pridružiti u vašem bijegu.
onaj zid ustraje u svom imenu. ja uporno šapćem pustite me.
kako dan odmiče buka se samo pojačava, zvukovi postaju
nesnosni, kao da čitava Vlada upravo doručkuje, kao
da ću svu svoju braću, ako ih dočekam, ako odlučim ostati,
suočiti se s tim što ih muči ugledati već mrtve i svete,
odvojene od svog jezika; onoga groznog grgljanja koje me prati
a sve u zidovima, u bijelim zidovima.

GREJPFRUT, LISTIĆI NOĆI

S lijeva prozor pod prvim snijegom, zastrt
njegovom čipkastom zavjesom,
krhak elizabetanski vrat koji će pasti
s prvim pomakom kvake, prvim zrakama
onog što s jutrom dolazi; sigurno dolazi.
za prozorom, u tami sobe, ti: šećeš sa svojim pitanjem
kao sa psom.

s desna bijeli betonski zid. neprozirnost u čistoj formi:
bez obzira na to što donosi površina,
sitne utore, brežuljke, slične onim na jeziku
ili na tvojim prsima, onima koji govore: dobro je
ili tako je gorko– ispljuni i ponovno napuni
usta nečim obzirnijim; zmijama, zrnjem,
riječima sklonijim svojem značenju.

sve je to bilo čekanje. plod je sada raspolućen,
nad njim se skupljaju pčele, poskakuju
oko njegovog srca poput upravo pečenih kokica.
pogled je prisiljen pratiti njihovu putanju,
uši ogrnuti se, kao kaputom, praskom prozirnih krila –
zvuk, zemlja bez teritorija; pejzaž u nježnoj množini.

pošteno: tebe nigdje u tome nema. u gaćicama i tijelu
ležiš leđima sljubljena zidu, kao ledenom ljubavniku.
prerano je da razgovor počne teći, kao kapi na prozoru,
jer snijeg se polako topi, i pčele nestaju, plod se
ponovno sastavlja, kora zastire njegovo golo srce.
nema više vitalnih sokova, s lijeva zamagljen prozor, s desna
bijeli betonski zid; niz grlo klizi posljednji žeton noći:
grad se sprema
da doručkuje.

ŠTO PJEVAJU PTICE?

Svašta je moguće misliti, ali ne.
nije riječ o nekoj brznoj rečenici,
objavi, slaboj misli; gotovo da je reći:
nije uopće riječ. u svojoj sumi,
tome savršenom izostanku skromnosti,
na golim granama, žicama dalekovoda,
s balkona stambenih blokova, užadi, žila
za vješanje rublja i drugih grijeha,
u dugim gnijezdima, zborovima, u zraku
nad tobom, pod tobom, u svojoj i tvojoj glavi
ptice šapuću: *same smo, kako smo same; kako
smo samo same.*

RUKE

Kraj moga prozora su proletjele ruke.
vitke, dugih prstiju, kao u nekog klavirskog virtuoza,
izvele su pred pogledom, s jedne i s druge strane povijesti,
topao pljesak kojeg popodnevim pomno i s radošću pratim.
štoviše, ruku je bilo više, reklo bi se: čitav jedan pljeskački orkestar.
dok su još bile u vidokrugu, podsjećajući
na grudvu zla koja se skupi u dlakavom pupku svijeta,
s prijezirom sam frknuo prema atlasu na najvišoj polici.
nemam najmanjeg pojma kako je tim pticama zapravo ime,
kako ih bilježe hermetične ornitološke knjige – priručnici za dobro
ugodeno oko i lošu dušu. za nas u kući one će uvijek ostati takve:
izgubljene u svojoj uvjetnoj sličnosti, u mladom krajoliku,
odvojene od nebeske gadosti. takve ih, sklopljenih ruku,
s mačkom u krilu promatram kako plutaju toplim popodnevom.
kako se, svega nesvjesne, gnijezde u svijetu i tekstu. a ruke?
njima je, njihovim otiscima, suđeno ostati u imenima, s onu
stranu stakla i daleko od mačjih očiju. krvi željnih podbuhlih očiju
kojima ne promiče ništa.

PRAZNIK

Par sitnih i tamnih očiju, crne rupe od crnog
otočkog papra; uho uveli lovorov list odsječen
nekom fašistu, njuška, koju bih tako volio imati.
i slijepom mišu je jasno: kunić se kuha u loncu.
pod njim plamen od kojeg tijelo poludi, mekša,
polako gubi oblinu. nad njim teški kovani poklopac.
toplina čini da taj, posljednji šešir što će ga nositi,
poskakuje, poput loptice, na goloj zečjoj lubanji.
voda stiješnjena oko gležnjeva uokviruje kožu i
nalik ljubavi, napinje meso. zbija se u ideju i odlazi.
još se svašta u tom praznom prostoru dešava. šljive
su predale što su imale. zubi zagrizli okolnu zimu,
onu prazninu, u grlu zapele zvijezde. nema nikog
tko bi sve to zaustavio; vatra iz svega izvlači najbolje.
sa svih strana, poput prognanih, pristiže višak i kunić
od zore zna: ruka koja pojačava vatru briše golemu glad.
na dnu lonca na kraju čuči sitost, suviše kratka osveta svijetu;
izviđač na položajima noći. smrt, lijek za težinu kostiju.

ONDA UMUKNU PTICE

Drveće, čini se, drveće. tako nešto će biti
to rogovlje sa svojim zelenim plijenom, prilozi,
radničke značke, široka leđa sestre, što sve,
mislim šuteći u dobro jutro svibanjskom šumom.
šuma je, treba priznati, šumica. ničeg od tamnog
šuma u njenim kostima nema, a i svibanj je, reći će,
tek u početku. u džepu hlača nosim ključeve, metalnu
čašu i knjižicu. u rukama ne nosim ništa. sve je to
bila priprema: poskakujem, grčim zglobove prstiju,
čekam da na mene nešto hitno i teško padne. knjižica
o svemu šuti, a šute i drugi prisutni predmeti. čaša,
ključevi, duše, čak i kiša u krošnjama; ni od kog ništa.
katkad se nešto zapali pa šumi srlja radosna plijesan.
šuma se onda sama od sebe uplaši, pa se uplašim i ja,
mislim, kako biti ravnodušan kad gori nešto
što ne znaš što je? drveće, tako će biti, drveće, znojim
se i pretpostavljam. ono se znoji još više: sve svoje iznosi
na zrak, kao kod dugog trčanja. jeleni priginju glave zemlji,
sudaraju se, ponekad rogovi pucaju. od slučaja do slučaja
iz njih se raspu svježije crvene jabuke. tko može do daha diše
i ide dalje. tko ne, ništa.

ČISTI TADIĆ

Golemi gorući pijetao
guguće s grane neba.

jedno mi sječivo reče:
dođi,
prazna je moja kuća
noć koja sravnjuje, bočica
pčela,
panj iz kaputa

sječiva, zijevnulog
niotkuda.

mraka pod svakim
kamenom.

SUBOTA, RASAP

Svane i nebo padne
kao trula kruška
pod stol.

crvi se razmile
kao konobari.

i neplaćeni računi
legnu jedan u drugi.

uđe Marija, ja kažem Marijo,
a ona pokaže zube.

odsada čuči i čeka, čuči
i čeka, odlučila je
da drugačije nosi svoj miris.

ja se priklonim svinjama:
pritisnem meso o bijelo meso
i sklopim oči i vidim -

na sve sjedne čupava noć.

GRICKANJE

Pišem te pjesme

milost u usta vjetra, sipi, košulje šume obješene
ako ne milost onda ptice za sačmom podivljale
deke preko kaveza konja, drhtavica u rukama, blagi sjaj
krzna-oka; siječanj navučen na godinu
kao rukavica

tako je, pišem te pjesme; šljive crvljivo cvjetaju
cestama pirkaju babe s umjetnim zubima, babe s uzorkom
tigra, njihove kose nose meke mirise zvijezda i brzih lakova
njihove kičme podnose godine, božanski pršljenovi
u tunel spleteni, njima maršira armija mrava

ja tako, pišem, kad mislim na tebe (mislim na tebe često)
vidim jednu konzervu deklariranu, nešto sitnim slovima pisano
samo unutra ništa, mrak dug kao dan u autobusu, širok
kao okovi. kada tu konzervu-tebe otvorim
na prsa legnu godine pasa u metal stiješnjjenih, kao oprana kosa
lavež se raspe ramenom

ovdje ja sjedim i pozivam
kapi pčela da svojim žalcima kao jastuk za igle
to moje rame poškrope, da se žilama uspnu i u oči i tkiva nasele,
sjedim pozivam noć, noć-kino ulaznicu,
da me poklopi kao plava portirska šapka, kako čaša s debelim
dnom učas poklopi muhu. noć-okvir, kamion pšenice-noć,
šinterski obrt, opet odoli pozivu

ja ipak pišem te pjesme, gutam svoj jezik kao široki kaiš, slušam
kako se prašini spuštaju sitni češeri,
kako se zemlja muti u blato. kad se susretneš s mojim mislima
(s njima se susrećeš često) praznina tvoja odzvanja i pravi tragove;
kao pete u pustoj ulici kao kopita, bjesni djetlić u meni, kucka

trbuh pun tudih satova

POTJERA

Crni pas progona crnu pticu. okolo ključa
utorak. ti i ja trčimo, tragična tehnika,
zapinjemo o korijenje, grane, rodbinu
- gledamo visoko gore,
tamnu mirisnu tvar, tu stvarnost -
pod miškom nosimo novine, ništa
je naša posljednja pošta, dalje od ništa ne može.

i vrijeme, ja kažem, vrijeme, kažeš ti
i sve poteče - netko otvori vrata pobjegne pas,
i bude svijet srebrna krletka, i iz nje pobjegne ptica.

grad se tad sabije, čitav grad u jedan prljavi prozor,
kao zvijezda u crnu rupu, kao prljavi rupčić u džep.

i svi koji hodaju sa svojim ništa u zubima, svi sa
svojim strahom pod jezikom i rukom u hladnim rukama,
svi sveti, pekari, sekretari i vođe ustanka, trudnice, svi
oni u mjestu smrznuti, gledaju -

brz kao kamen crni pas progona crnu pticu, još bržu.

SVI TI SATI NA NOGAMA

Maslačci, makovi, gluha stabla
mrak koji se može rezati, lisice, lisice,
mrtvi znakovi; nešto što raste uz cestu.
nikako potočnice. nikako ubod u tu
prostrtu površinu, ruka koja ih prinosi očima,
poljski put između nigdje i nigdje, istisnut
kao zubna pasta iz tube.

maslačci, makovi,
mrak oko najbolje oštrice. nikako potočnice.
nikako sjeme smrti. pogled koji mi govori:
"prvi čovjek na mjesecu", ili "goruća naranča", ili
"pčele su, goleme pčele jutros izbole moje obraze
i sada stojim pred tobom strašan i glup
kao balon na uzici".

nikako potočnice. maslačci. makovi.
nešto opće u prizoru; govor koji ne vodi nikuda.
zemlja spaljena, pupanje odavno završeno, urod
koji lipanj ne dijeli s tobom.
pogrešan udar u taktu motora, paljenje koje bi
moglo povući teške riječi: maslačci, makovi, seoski mrak,
nešto što lako plane. potočnice. nikako potočnice
ponavlja dosadna pjesma, i sve je već prihvaćeno:

noć, tamni glagol; tući na rubu ravnice.

TESLA

Nad vodom, travama, našim gradovima
preko milijuna kilometara žice
dalekovodi odvođe struju
u pizdu materinu.
modre vene na mladim
nogama noći napinju se,
svijetlo prijeti da se odasvud razlije, stijesni
tamu uz prazne zidove sobe.
no svjetla nema.
u sobi mrak složen preko naslona stolice prilazi
prozoru i uspinje se na prste.
šire se njegove sjajne zjenice.
vjeđe presječene crvljive šljive otiču. slatkoća
dolazi s vjetrom.
i sve u svojoj nepomičnosti mudro miruje,
samo zujanje,
zvuk krvi koja se tare o ono krzno, zujanje
svjedoči svjetlo;
usta zmiju na licima.

TIKVA

Svugdje okolo tiha radost.
koštice bubre od objave, grkljani
od gluhog otvora usta. ništa se
još nigdje ne širi; sve je tupo, sve toplo, sve
do guše u dobroj budućnosti.

traje epoha kora.
zatvorenost u dugom zrenju, zeleni zakoni.
zastupljenost u svijetu bez
svjetla gdje mrak puni rebra i svinje nečujno pupaju.

zatim stiže punina.
zabrana ulaska vjetru, pogledu, zubima;
svemu što prije ulaska kuca, što kaže mogu li.
stiže grozna zaokruženost. kljucanje iznutra
po rubu vlastitog svijeta; poriv da se prozori otvore
i svinja pusti u zrak svoj pelud.

odjednom svemu postaje tijesno.
širi se, glasni se, tupi se, i to se čini temeljito.
otvorenu obzoru u susret puže strašna linija svjetla:
opne pucaju, iz kore provale riječi; taj rez, ta slika, sjekira
apsolutna šupljina.

TRBUH

Vremena trebam, vremena vidim i sebi govorim
vremena koje unosi iznosi
kao čovjek s hranom i govnama i radnik u čeličani
kad žicom omata grudi.

onog vremena koje iznosi
vremena koje unosi, da, jedno i drugo čini.
kako su seoske ceste dvosmjerne, uske kao nogavica
i nemoguće se ondje okrenuti – jarci,
izrovano grumenje, blago dokle dopire pogled –

kao što je dvosmjernan autoput, ali smjer moraš poštovati
smjer; znakovi, olupine
i jastrebovi na kolcima ne ostavljaju mjesta sumnji.

kako se kalio čelik. kako se blato sručilo s neba,
tako se rodila moja potreba: iz čistih stvari.
produžen, kičme koja u korijenu uzima život zmije,
kriv kao mladica, slabe krvi i lošeg zagriža,
bio sam rano usmjeren riječima.

jezik je, kao i uvijek, dolazio odozdo. zatim odozgo, kako
to obično bude kasnije. s knjigama, mlijekom i muhama.
djed i otac bili su armija. majka je ostala majka.
između je stajala ljubav i nije ostala – vidim
ljubav vrije i melje i povija se na vremenu.

zatim ti. ti kompas. ali ne da pokažeš smjer, ne da zavodiš;
da te je moguće imati. smjer je jedan i s tobom.
kao breskva i koštica. tijelo i trajanje, izvaci zime – vidim

dolje u mome trbuhu nešto se odavno sklupčalo, skončalo život.

PEJZAŽ

Godine dolaze lajući.

kako godine jedino dolaze.

zadignu
pokrov zemlje i gurnu
taman kamen pod zube.

pa ti grizi i pjevaj,
grizi i pjevaj,
godino.

posloži se
kao specijalna policija ispred mase
ili začini iznad sudopera

i čekaj.

večer se gužva u loncu i sitnim košticama
i grozno rano dolazi.
kao gospođe pred mirisne ordinacije svijeta
s narančama i vrećicama.

gdje noć preko reda ulazi:
kronično,
i bez kucanja.

i ti negdje unutra sjediš, pismen i glup,
u slijepom svjedočenju.

u sobi, s psima.

PORTRET S ODGODOM

Bila je duga godina. uz brdo su se u gomilama gužvali
kao mišići zgrčeni oblaci, iz njih je sišlo nešto nalik toplini
naglo predanoj proljetnoj kiši.

neko nejasno drveće: krošnje ušle u jamu dlanova, ušile
u sebe bijesne brabonjke zvijezda. korijenje runi zemlju.
kosti rebara pluća koja se nadimlju; iznutra dim

plete košaru beskorisnog i niskog neba. u svemu nema
suvišnog prostora; naše osi njišu i buše svod, kao trstike.
čovjek je čep. crni otvarač noć. tako te se kiša dočepa; lije

u grlo cipele, puste u pustoj ravnici.

MRTVA PRIRODA S NEPOZNATIM

Kao tepih smota se plahta ravnice
i stisne u svaku kost.

vlasnik kostiju (taj, sjeverni lovac,
zavjerenički skriven se pred slikom osjeća)
vidi u okviru svijeću, četiri oraha, dunju
i nešto za što nije siguran što je.

jedno je ipak sigurno: bezgrešna statika prizora.
vjetar je ostao za nekim odsutnim oknima,
zaključan u promatračevu sjećanju.
plamen, ukočen, ne poigrava; orasi se ne pomiču.

i tada pripravnik kustos (izvana dosadan,
iznutra studenticama njemačkoga zanimljiv)
rastvori zavjesu i pusti u sliku divlje i vruće svjetlo.

sa sunca ono pređe na svijeću, propuh podignut
s prozora donese vjetar i zapuh zahvati plamen;
orasi se počnu bučno kotrljati. međutim za čitav proces učas,
brzinom ugriza nastupi zastara

(dunja odnese svoj miris, skriveno skrivenim ostane)

SASTAVLJAČ SVINJCA

Je li mogao bolje?

mogao je

i nije mogao.

što je o svemu znao?

malo i ništa.

koliko stane u tubu tijela

koju je netko težak već ugazio:

toliko je mogao reći.

ipak, umjesto da mlati jezikom,

nastavio je s pustim poslom.

spustio noć prazni rendgen na nebo rasuo vreću srca

podizujući blage rešetke svjetla.

zatim je pljunuo na pod i pribio

u zemlju prst kao posljednji čavao

da začepi sobom golemu rupu vjetra da bude već jednom korijenje

podzemna četvrt kojom se bijesne krtice muvaju nikome

ne opraštajući, baš nikom.

VRIJEME ODVAJANJA

Naravno da ih je teško izreći. gomilaju se na nebu
grla kao grozdovi zvijezda, konzerve
ili zaboravljene ljubavi.

i takve, u sebe zgrčene, šake u dlan još nerascvjetale,
puštaju zube u sve što dohvate,
na sve bacaju sjene.

sjene rendgenskom snimku mećave slične,
nered zbrisan kratkom tišinom, nečim što neće trajati.
a zatim hoće. i to će vrijeme,

zmija koja iz tvojih kostiju izlazi, teći pješačkim
stazama, jarcima,
kanalima u kojim tijela kreditnih dužnika leže.

u njihove snove također ulaze, kroz brojke i korijenje.
i vjetar koji podiže samoglasnike, vitla veznicima
čvorove suglasnika pod vjeđe zakiva.

na nebu ničega novog. ničeg novog u golemim gluhim gradovima,
pod krovom oblaka s kojih mrtva kritika pljučka,
ničeg u tijesnom hodniku usta.

ipak dolazi vrijeme napuštanja. otvorenih vrata i prozora,
podignutih zastava dlanova, lišća koje se pomiče,
čini od šume groznu i brzu haljinu.

dolazi vrijeme odvajanja, kotrljanja preko jezika i crnih žlica,
kroz zrak koji okružuje šumu, tu kišu zubiju
na koju sječiva sjekira nasrću, riječi: kako ih izbjeći?

PEJZAŽ

Takve su, tople bile te noći
nakon njih je najčešće svitalo.

lijevcima lišća, granama, grlima
ptica svjetlo je teklo niz debla
u tepihe, temelje zemlje.

zatim su srpanj poželi zeleni zubi
i sve se guste ruže oko tebe
slile u tihu raznolikost.

jutra ušla u brabonjke miševa,
poštanski uredi spustili kapke
i svi kiosci na nebu gore sa svojim svjetlima:

klasna je jesen.

SLOBODA BROJEVA

Noću brojevi spavaju mirnim snom nule.
izvlačenja su završila,
datumi prešli u opću hladnoću.
meso, močvara mećavom zahvaćena,
krije kruti krajolik kosti.
promet utihne, ništa ne njiše lišće, ništa ne diše; čestice
se jedva još sudaraju.
smrt je zaleгла na tren, zbunjena, i nitko ne gasi svjećice.
samo mi, budni, ne mirujemo:
u čvrsti pejzaž se slijedimo, kao brojevi, rastući
jedno zbog drugoga.

PJESMA KATRANA

Vidim: dim se polako penje,
svija se,
sličan beskonačnoj plesačici
suočen s najširom šipkom neba.

penje se jer se penje.
postoje svjedočenja.
postoje oni koji su vidjeli,
sklupčali se u jezik i zakopčali u svoje oči,
no njima ne vjerujem.

ne vjerujem jer ne vjerujem.

noć je, i svijest je još uvijek lažna.
jutra u večer po kratkom postupku prelaze,
prijeki sud suncokreta
za to uzgaja dokaze.
prelaze zato što prelaze.

kao što kojot prelazi cestu,
prelazi nedjelja u ponedjeljak i ponedjeljak u tupu radost,
kako igrači prelaze
iz jednog kluba u drugi.

kao što sve što jest u nešto prelazi –
vidim dim, proces raščlanjen do anatomije,
raskošnu pokaznu vježbu.

vidim ptice, bezoblična i tajna jata,
ponekad bljeskove, parlament vrabaca, avijaciju
i noću zvijezde.

ležim na ravnom betonskom krovu rasprostrt
nalik kori za pitu: crno
nasuprot crnog.

čitavo vrijeme čekam.

čekam tko će me konačno posuti zvijezdama,
tko će pitu zamotati i strpati je u tamnu pećnicu,
da se i ja, s jutrom, u nešto pretvorim.

čekam jer čekam.

KAKO DOLAZI SMRT

Dolazi kako dolaze nezvani:

zub ili zec. ako je zub nije očnjak.

više vječito tupilo kutnjaka. ako je zec

nema njuške ni ušiju. samo najbržu dosadu.

ipak zaposjeda sobu: sjeda

između sjene i mene, kao prazno parkiralište.

sjena očajno kratka, ne uspinje se uz zidove: nema

boljeg dokaza da je prerano. nijema predodžba vječnosti,

loša beskonačnost parkirnog mjesta.

voda u čajniku, voda. vatra na pola

puta do sebe same, iako vatra je uvijek vatra.

dosada, nužno loša, no loše nipošto nužno dosadno:

tako i zlo i lijepo. tako i ona u svojoj sobi

piknik, puding u rukama dok se parking puni i prazni;

listići čaja plutaju

katastrofom običnog podneva.

GULJENJE

Kupač je zaspao, na prsima, suh,
leđa podmetnutih pod nebo.

obluci, jaja nepoznatih ptičjih vrsta,
u nosnicama se liježu i divlje šapuću;
kožu, poput šatora na okvir kostiju napetu,
ponudio je podnevnom suncu.

tako taj stolnjak, crijep na rebrima,
ubrzo crvenim postaje.
prostrt između mesa i sunca-bata,
njime bujice sitne prhuti skakuću:
mlaćenje vjetra odron mrtvog tkiva izaziva,
spremna, kreće nečujna leđna lavina.

kupač je budan već satima. osjeća na sebi ogroman
pritisak svjetlosti, težinu sjene. ipak ukopan ostaje.
prženje učas postaje neizdrživo. kožu podižu plikovi
i već on sam toplinu isijava:

izdaja sunca je očita, i kao peć mora vruć biti čovjek
da taj svijet oko sebe otopi.

EPIKA, TAMO GORE

Talog je ogroman tamo gore, golema lokva katrana.

nebo prazna kavena šalica.

tragovi ruža na zubima, opasni posao prolaska
pozdravi rasuti sobom kao stolovi ljetnom terasom,
pepeo u ušnim školjkama, ustima, šakama,
pustim pepeljarama svijeta.

svi sveti su, a ja ne vjerujem niti u jednog.

jesen svih stvari: osipanje tijela i vremena, crveni kalendar,
izleti, rupe u ničemu, noći, koje su kronično grušanje svjetla.

odnekud miris brušenja, ludilo jesenje hladne fronte: kiši
i kiši kavu, i mi pijemo dok još možemo; dok smo još tu.

TAKO JE STIGLA TJESKOBA

Remorker dubokog gaza, seoski šerif,
imao ju je u teglju.

zimski dan, sirov i kratak, kao udarac.
pokušala je zaspati.

san je ta čuvena četvrt kovačnica,
pogon za pročišćavanje svjesnog,
ali je nije želio.

oči je sve vrijeme morala držati otvorenim.

gledati kako polako kuckaju nokti.
kako zrcalo lovi čestice pare,
lišće se na tlu ljušti i grči u glupu hrpicu
da bi se opet u sebe sabilo.

ostala je ležati budna, slušati režanje alarma
guliti naljepnice s izloga
u dijelu grada koji ne smatra svojim.
mimohode biciklista zasipala je čavlima,
menadžere-bankare mamila u bazene
i onda beskrajno piškila.

na kraju nije ona bila ta što je željela doći
u našu skrivenu opću nepomičnost.

školski nasilnik držao joj je glavu pod vodom
u jednoj zahodskoj školjci, požderao joj sendvič
i po njoj gasio cigarete.

sve je to bila prisila. ona bi najrađe bila ostala kući,
u maloj pošti daleko od grada, i samo spavala.

ČEKANJE PJESME

Ležiš i čekaš pjesmu. ne pomičeš se.
kao podmukla ljepilom premazana
grana koja čeka na pticu.
najčešće crvendaća, ili češljugara.
vrebaš svečan u svojoj šutnji, tih
kao crvendać ili češljugar
koji nikada nije došao.
pod kožom plahte vlažne od znoja i daha,
vruće od tijela, kao da čekaš na niskom oblaku.
češkaš se. vrtiš palcima, trepćeš, ponekad
pravilno, ponekad ne, ali miruješ.
vani je zagrizla zima. krv mrzne,
koža napinje leđa, vjetar šiba i grane
oraha grebu brzace u magli prozora.
to je sve što čuješ i vidiš. znaš da su
između tebe i svijeta stakla, da na tebe ništa
ne može sletjeti. pa ipak ležiš i čekaš pjesmu.
čekaš je.

LIJEPE PREPREKE

Kuća je kutija.
postoje razne kuće i razne kutije, kažu.
već prema potrebi, podneblju
duhu i drugim greškama. toliko ih je
da ih je katkad teško prepoznati.

ipak, kuća je kutija, kažem.
kao što je vruća peć sunce
rebra kavez za besanu sovu srca,
čelo čaša i svaka kost flauta. ne.
ne zanima me kojim redom su stigle.

to je već arheologija kuće
i filozofija kutije, ili obrnuto.
važno je da postoje stijenke, ako želite zidovi
i da su te lijepe prepreke posvuda.
svaka kuća i svaka kutija mora se moći zatvoriti.

ključ uspjeha tako su poklopci, u kući prozori.
čvršći od vrata, podmukliji; uvijek skloniji tajni.
dimnjak je rupa u potiljku. otvor za zrak
probušen šilom ako je u njoj zec, bolje:

auspuh, izlaz živoga iz života.
ne. dim nije duša. nema gluplje i dosadnije stvari
od duše. dim je ono što kuću-kutiju čini mogućom:
izdaja zidova. poziv na otvorenje neba.

POVRATAK

Treba mi čišća pjesma kažem sam sebi
i mislim dobro je. a nije dobro. uskoro odlazim
na put, ne pakiram se, ne ulazim u mrak
niti u kutije, iako daleko putujem. čistoća pjesme
me muči. njena čvrstoća, ruka, razlog
zašto je ovdje; ono zbog čega me,
još uvijek čujna, još uvijek tajna, čeka kući,
po povratku. cijelo je vrijeme sa mnom; sa svojim
golelim remenjem. gnječi me, pritišće,
kamo god pošao iz nekog raskršća guta, govori:
vрати se, zatrpaj, popravi; čini sa mnom što moraš,
samo me izbavi. ja je razumijem. i sam, ponekad,
poželim da netko dođe i rastvori me. izvadi igle,
otkopča gumbe, razveže vezice cipela i ja se tako,
golo, u nešto dugo i dobro rasplinem.
no nije dobro. uz prozor vlaka promiču gradovi,
uz gradove promiču guste oči. imena koja im
tako pristaju mire me, povratka nema, nema zajedničkog
načina i ja znam da u pjesmu neću ponovno ući.
kada se vratim plivat ću, jest ću, zarezivat ću džepnim
nožićem stvari, ali pjesmi se neću vratiti.
konačno kući, u kućnim papučama, sjedim u naslonjaču-
radio pišti, mačak mijauče, mlijeko se prelijeva preko rubova.
ovo su posljednje riječi.

Marko Pogačar

Rođen 1984. u Splitu. Bio je urednik u *Zarezu*, član je redakcije *Quoruma*, suuređuje portal *Proletter*. Bio je stipendist fondacija Civitella Ranieri, Passa Porta, Literarische Colloquium Berlin, Milo Dor, Brandenburger Tor, Internationales Haus der Autoren Graz, Récollets-Paris itd. Knjige i tekstovi prevedeni su mu na tridesetak jezika. Priredio zbornik *Hrvatska mlada lirika 2014*.

Objavio: *Pijavice nad Santa Cruzom* (pjesme, 2006, 2009); *Poslanice običnim ljudima* (pjesme, 2007, 2014); *Predmeti* (pjesme, 2009, 2015); *Jer mi smo mnogi* (publicistika, 2011); *Atlas glasova* (eseji, 2011); *Crna pokrajina* (pjesme, 2012); *Bog neće pomoći* (priče, 2012, 2014); *Jugoton gori!* (eseji, 2013, 2014); *Slijepa karta* (putopisna proza, 2016), *Zemlja Zemlja* (poezija, 2017).

Biblioteka Online

knjiga 147

Marko Pogačar

CRNA POKRAJINA

© 2018 Marko Pogačar

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2018

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Urednik

Krešimir Pintarić

Fotografija

© Kathleen / Fotolia.com

ISBN 978-953-345-577-8 (HTML)

ISBN 978-953-345-578-5 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-579-2 (PDF)

ISBN 978-953-345-580-8 (MOBI)

Prvo izdanje

Algoritam, Zagreb, 2013.

**Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Grada Zagreba i Ministarstva kulture
Republike Hrvatske.**

**Projekt Besplatne elektroničke knjige [BEK]
financijski podržava Zaklada “Kultura nova”.**